

Kako sem se naučila slovenščine

Razmišljam o tem, kako sva se prvič spoznali s slovenščino, in o tem, kako sem kot Rusinja usvojila ta jezik.

Slovenščina in ruščina sta si podobni ...

Za ruščino in slovenščino bi lahko ocenili, da sta si jezika zelo podobna, četudi bi pri vsakem nadaljnjem členjenju spoznali, da sta si slednja prav tako zelo različna. Pred štiriindvajsetimi leti, ko sem prvič obiskala Slovenijo, je bila slovenščina zame tuji jezik – v vseh pogledih.

»Slovenščina in ruščina sta si podobni,« sem prebrala v nekem učbeniku. »Super, torej me nič ne more presenetiti, le veselo naprej,« sem strnila ugotovitev, ki se v prvih mesecih učenja ni izkazala za pravilno predpostavko. Tako sem se s soprogom sprehajala po Partizanski ulici v Mariboru - mestu, ki je čez čas zame postalo eno najlepših mest -, nakar pri nekdanji Modni hiši opazim oglasni slogan »Koža kot roža«. Namuznem se, saj si težko predstavljam zadovoljnega uporabnika te dotične kozmetike. Namreč, beseda »roža« v ruščini pomeni resnično grd obraz. Ne bi si želela, da mi kozmetika omogoči, da kot potrošnica končam z »rožo«, namesto lepim in mladim obrazom. Mož, s katerim sva se spoznala v Rusiji, ker je tam delal in tudi sam obvlada ruski jezik, tedaj opazi mojo zmedo in mi za ovinkom, pri ženički, ki stoji na vogalu Gosposvetske ulice, kupi šopek rož. »To so rože,« se nasmehne, jaz pa se sprašujem, koliko je teh besed, ki so v obeh jezikih enake, a imajo popolnoma drugačen pomen. Zato zavoljo pokušine prilagam le nekaj tovrstnih besed, da se lahko vsaj za hip poistovetite z mojo takratno zmedo:

vrednost - v ruščini pomeni *zoprnost*, *moški* - *vinske mušice*, *pozor* - *sramota*, *ponos* - *diareja* (po domače »driska«).

V naslednjih dneh sem poskušala brati slovensko revijo, če se ne motim, je bila Jana. Preseneti me obilica kratkih besed, ki so sestavljene le iz dveh črk: ki, pa, ko, ti, me, je, so, si ... Ko jih poskušam prebrati na glas, se v duhu samopomilovanja počutim kot ptička, ki poskuša zapeti, pa jo venomer nekaj zmoti. Tako kratke in hkrati težavne se mi zdijo te besede. Navajena sem vendar doooooolgih besed, ki jih lahko sestavlja tudi po 10-12-18-20 in več znakov, tu, v Jani, pa so neki mili »mladiči«. »Rusija je velika, besede so dolge, stavki pa so kilometerski,« sicer čez leta komentira ena mojih učenk na DOBI, ko učencem predstavim slednji vtis. Mimogrede, punca je prišla na DOBO, da bi kasneje prebrala *Ano Karenino* v izvirnem jeziku. Kapo dol!

Učenje slovenščine na jezikovnem tečaju in doma

Po nekaj tednih je napočil čas, da obiščem jezikovni tečaj na pravi (ne enajsti) šoli. V skupini sem se učila slovensko s tujci z najrazličnejših koncev sveta (denimo iz Kitajske, Tajske, Bosne). Vsi smo bili tam, da usvojimo jezik, vsak je imel svoje razloge in cilje. Profesorici sem neizmerno hvaležna še danes. Ob tečajih so sorodniki mojega moža izmenično poskušali vzeti vajeti še v svoje roke. Takrat smo namreč še živeli skupaj, na podeželju.

Moja prva neuradna ura slovenščine. Domači prostor. Kuhinja v hiši moževih staršev. Mirno zajtrkujem, nakar tast prinese mačko, ki jo odloži na mizo pred mano. »To je mačka,« reče počasi in razločno. Izza štedilnika se tedaj obrne tašča (sicer je čudovita ženska), katere zenice so se razširile in krikne: »Ven iz kuhinje s to mačko! Mačka sploh ne sme v hišo, kaj šele na kuhinjsko mizo!« Pouk slovenščine se je hitro končal.

Neuradna učna odiseja se je nadaljevala s spoznavanjem barv. Moji novi družinski člani mi s pomočjo slike na steni pokažejo barve. »Bela, črna, zelena, oranžna,« me učijo, jaz pa razmišljam, da so besede podobne ruskim in si nekoliko oddahnem. »Rdeča, rjava,« nadaljujejo. Tu pa bi jaz pogrnila. Nič skupnega z ruščino. »To pa je plava,« je spet v akciji moj tast, ki pokaže kuverto z dopisom od geometra. Kasneje, na tečaju slovenščine za tujce, sem ponosno naštela barve, med njimi tudi plavo, a glej ga zlomka, tu me je morala učiteljica popraviti. »To pa ni slovenska beseda,« me poduči, medtem ko jo jaz povprašam, zakaj je potlej v besedišču Slovencev. »To je domača beseda, tudi takšne imamo,« odgovori. In šele takrat sem spoznala, da je teh besed zelo veliko. Tako besede *šporhet*, *šuhi*, *štumfi*, *luft*, *talar* in ostale domače besede, vsaj za čas mojega učenja, za družino postanejo prepovedane.

»Od zdaj govorimo samo pravilno knjižno slovenščino, ker se Alenka (opomba: to je moje slovensko 'partizansko' ime) mora naučiti govoriti pravilno slovensko,« tašča pojasnjuje sosedi, začudeni nad novim načinom komunikacije. Kmalu sem končala tečaj slovenščine in uspešno opravila zaključni izpit. A največ sem se naučila skupaj s hčerko, ki je bila vključena v izobraževalni in vzgojni program v vrtcu, osnovni šoli, glasbeni šoli, gimnaziji in na fakulteti. Tako se je stopnjeval nivo mojega znanja slovenščine in slovenskega šolskega sistema nasploh. Z vsako naslednjo knjigo, glasbo, filmom, predstavo sem vedela malenkost več še o zgodovini, šegah in navadah, antropologiji ...

Veliko je pripomogla tudi moja izobrazba, saj sem po poklicu filologinja in profesorica ruskega jezika in književnosti. Poznavanje jezikovnih posebnosti in slovnice sta predstavljali veliko odskočno desko.

Slovenščina je krasna

Ugotovitev po štiriindvajsetih letih – slovenščina je krasna! Bogat, izviren jezik, ki je zelo podoben stari slovanščini - hvala, alma mater! Še se spomnim: *dlan*, *zelo*, *desnica*, *oči*, *usta* (in se še kaj najde) so stare ruske besede. Torej, če povzamemo, kako sem se naučila slovenščine:

1. Obvezno in nenadomestljivo - jezikovni tečaj v kakovostni jezikovni šoli. To je osnova, podlaga, temelj, na katerem se vse zgradi in nadgradi.
2. Po teoriji pride praksa - komuniciranje v slovenščini v različnih slovenskih ustanovah in druženje s prebivalci Slovenije. Hvala vsem za znanje, z mano ste ga delili z izredno potrpežljivostjo in prijaznostjo!
3. Spoznavanje družbe in kulture – preko slovenskih knjig, filmov, koncertov, gledaliških predstav, izletov po Sloveniji, dogodkov in prireditev, obiskov prijateljev, tečajev v avtošoli, družine, otrok. Posebno vlogo seveda odigrajo še poslovni izzivi, različna izobraževanja.

Pri učenju jezika nam pomaga naše življenje, ki se odvija okrog nas, zgodbe, ki jih pišemo mi sami v pomanjkljivi, zadostni ali – če se zelo trudimo, brez tega pa vseeno ne gre – lepi slovenščini.

Elena Ponudič,

predavateljica ruščine v DOBINEM jezikovnem centru